

برنامه جوانی جمعیت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنَاجُحُوا تَنَاسَلُوا تَكْتُمُوا فَإِنِّي أَبَاهِي بِكُمْ الْأُمَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

نکاح کنید تا بسیار شوید، من فخر می‌کنم به شما امته‌ها در روز قیامت

پیام رهبر معظم انقلاب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

با عنایت به اهمیت مقوله جمعیت در اقتدار ملی؛ و با توجه به پویندگی، بالندگی و جوانی جمعیت کنونی کشور به عنوان یک فرصت و امتیاز؛ و در جهت جبران کاهش نرخ رشد جمعیت و نرخ باروری در سال‌های گذشته، سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغ می‌گردد.

با در نظر داشتن نقش ایجابی عامل جمعیت در پیشرفت کشور، لازم است برنامه‌ریزی‌های جامع برای رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور متناسب با سیاست‌های جمعیتی انجام گیرد.

همچنین ضروری است با هماهنگی و تقسیم کار بین ارکان نظام و دستگاه‌های ذیربط در این زمینه، اقدامات لازم با دقت، سرعت و قوت صورت گیرد و نتایج رصد مستمر اجرای سیاست‌ها گزارش شود.

سید علی خامنه‌ای

۳۰/ اردیبهشت / ۱۳۹۳

بر اساس گزارش‌های توسعه انسانی، ثروت واقعی هر کشوری را جمعیت آن کشور تشکیل می‌دهد جمعیت در قدرت ملی به اندازه‌های است که حتی با افزایش نقش عواملی نظیر پیشرفت‌های فناوری در تولید ثروت و قدرت کشورها، توانسته اهمیت خود را حفظ کند. لذا جمعیت از دیدگاه استراتژیست‌ها، به خودی خود، یکی از عناصر

اصلی قدرت دولت‌ها محسوب می‌گردد و چگونگی ترکیب و ساختار جمعیت هر کشور می‌تواند گویای وضعیت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی آن کشور باشد و جمعیت از نظر ساخت، ترکیب و توزیع از مولفه‌های اقتدار و استحکام ساخت درونی هر جامعه به شمار می‌رود. توان علمی و منابع مادی و غیر مادی هر جامعه بدون در نظر گرفتن جمعیت معنا دار نیست. زیرا انسان‌ها هستند که می‌توانند سرمایه‌ها را به کار گرفته و آن را به ارزش افزوده تبدیل کنند. بنابراین حفظ تعادل و پویایی ساختار جمعیت، اساسی‌ترین عامل در برنامه‌ریزی توسعه است. سیاست‌های جمعیتی با مسائلی همچون اشتغال، درآمدزایی، مولد بودن، آموزش، مسکن، امکانات رفاهی، پیشرفت اقتصادی، تغییرات اجتماعی، تحولات محیط زیست و .... همراه است و عدم تعادل آن آسیب جدی است که جبران آن به راحتی امکان‌پذیر نیست.

افزایش میانگین سنی جمعیت و کمی نسل جوان از مشکلاتی است که پیشرفت هر جامعه را با رکود مواجه می‌سازد. بنابراین هر چقدر هرم سنی جمعیتی قاعده بزرگتری داشته باشد. با افزایش نسل جوان مولد در کنار پیشکسوتان سنی با تجربه موفقیت در جامعه بیشتر خواهد بود.

در جامعه امروزی داشتن فرزند در نهاد خانواده و جمعیت جوان یک هنجار ارزشمند است. از اینرو، در چند سال اخیر، با توجه به شرایط خاص و ظهور مسائل و چالش‌های جمعیت شناختی در کشور، سیاستگذاری‌های جمعیتی نیز دستخوش تغییر و تحولات اساسی شده است. قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت بر اساس اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی، در یک کمیسیون مشترک بررسی شد و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت ۷ سال، در دهم آبان ۱۴۰۰ به تأیید شورای نگهبان رسید. در این قانون ضمن اعلام نقش و وظایف وزارتخانه‌ها، دستگاهها، سازمانها و نهادها در موضوع حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و الزامات دقیق و صحیح اجرای قانون مذکور، سرفصلهای مختلفی با موضوعات: حمایت‌های قانونی برای تولد فرزندان، حمایت خانواده‌های دارای فرزند، حمایت از مادران شاغل و غیرشاغل، دانشجو و طلبه، حمایت‌های دوران بارداری و شیردهی، حمایت از زوجهای جوان، حمایت از گروه‌های مردمی و خدمات ناباروری و سقط و تدابیر قانونی تسهیلات آموزشی، فرهنگی، مسکن، مشوق‌های اقتصادی اعتبارات مورد نیاز در برنامه‌های حمایتی برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگ‌سازی جلوگیری از حرکت‌های معارض نحوه اجرا و نظارت بر حسن اجرای قانون در این خصوص را مطرح و تصویب کرده است.

این قانون، یک گام بلند و موثر در جهت ایجاد سبک زندگی مطلوب است. فراتر از این، قانون حمایت از خانواده می‌تواند اتمسفر فرهنگی جامعه را به نفع نهاد خانواده متحول کند. لذا دستورالعمل اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به منظور هم‌افزایی، انسجام و هدمندی اقدامات مرتبط با کلیه معاونت‌های این وزارت تهیه گردیده و به ریاست دانشگاه علوم پزشکی سراسر کشور ابلاغ گردیده تا اجرای این قانون و دستیابی به اهداف آن با مدیریت ایشان سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت گردد.

شرح وظایف:

تدوین برنامه عملیاتی متناظر با قوانین بالادستی و سیاست‌های ابلاغی وزارت متبوع با توجه به اقتضائات زیست بوم منطقه در راستای ایجاد هماهنگی و انجام هر چه بیشتر برنامه‌ها و فعالیت‌ها و تبیین مفاد قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و اجرایی‌سازی آن

- اجرای برنامه‌های آموزشی / بازآموزی در راستای توانمندسازی ارائه‌دهندگان خدمت
- ارتقا و بهبود شاخص‌های مرتبط با سلامت مادران و کودکان با تاکید بر فرزندآوری
- ارتقای دانش و نگرش و عملکرد جامعه در زمینه عوامل مستعدکننده ناباروری
- تامین خدمات باروری سالم در راستای سلامت مادر و کودک
- ترویج مفاهیم آموزشی در زمینه اهمیت ازدواج و فرزندآوری
- هماهنگی و نظارت بر اجرای آموزش‌های زوجین هنگام ازدواج
- بررسی و گزارش مشکلات احتمالی در اجرایی‌سازی قانون
- پایش و نظارت بر اجرایی‌سازی مفاد قانون بر اساس شاخص‌های مرتبط
- رصد مستمر الکترونیکی مشاوره فرزندآوری / مراقبت‌ها/ آموزش‌ها در سامانه یکپارچه بهداشت
- پیگیری مصوبات قرارگاه جوانی جمعیت دانشگاه و کمیته‌های ذیل آن
- ایجاد هماهنگی بین کمیته‌ها جهت اجرای بهتر برنامه‌های قرارگاه و کمیته بهداشت
- جمع‌بندی و تهیه گزارش از کمیته‌های ذیل قرارگاه جوانی جمعیت
- شرکت در جلسات اتاق فکر و جمع‌آوری انعکاس ایده‌ها در راستای افزایش و ارتقای ظرفیت‌های قانون مذکور
- انجام سایر امور محوله از جانب مقام مافوق

مدیریت و سازماندهی قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" به خودی خود مجموعه‌ای ارزشمند است که آینده کمی و کیفی جمعیت کشور، اهداف کلان و مسیر حرکت به سمت تحقق اهداف را به خوبی تبیین می‌نماید. جهت اجرایی و عملیاتی شدن این قانون باید اقدامات دیگری انجام شود تا علاوه بر حرکت به سمت اهداف، میزان پیشرفت، موانع و مشکلات پیاده‌سازی، متولیان اجرا و نحوه نظارت بر عملیات اجرای قانون، کنترل و پایش منظم، گزارش‌های ادواری و محتوای آنها و .....نیز مشخص گردد.

- حفظ و نگهداری و پویایی و جوانی جمعیت
- پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی
- تحکیم بنیان خانواده با اصالت فرزندآوری و فرزند پروری سالم

- پایداری خانواده با ارتقاء رضایتمندی زوجین از زندگی مشترک و ارتقاء آگاهی و مهارت ایشان در مورد ارتباط موثر، تاب آوری و سایر ابعاد مهارت‌های فردی و تعاملات اجتماعی
- تکریم و حفظ منزلت اجتماعی پیشکسوتان سنی لحاظ نمودن سبک زندگی ایرانی-اسلامی
- ارتقاء کیفیت و کمیت مراقبت سلامت زنان و مادران باردار
- ارتقاء کیفیت و کمیت مراقبت سلامت مردان
- تامین خدمات پیشگیری از ناباروری
- ارائه آموزش‌های عمومی و تخصصی سلامت و جوانی جمعیت
- بهبود تغذیه با لحاظ نمودن سبک زندگی ایرانی-اسلامی
- بهبود فعالیت فیزیکی و تحرک بدنی با لحاظ نمودن سبک زندگی ایرانی-اسلامی
- وسایر فعالیت‌های مرتبط با ارتقاء کیفیت زندگی را داشته باشیم.

اولویت‌های پژوهشی جوانی جمعیت

برخی اولویت‌های پژوهشی احصا شده شامل شناسایی عوامل تهدید باروری در حوزه مواد و فرآورده‌های غذایی، شناسایی مخاطرات باروری شیمیایی در زنان و مردان، بررسی نرخ ناباروری و مولید در مناطق مختلف کشور، مقایسه ژنوم زوج‌های نابارور در مقایسه با زوج‌های با باروری طبیعی، بررسی تکنولوژی‌های روز دنیا در درمان ناباروری و ارزیابی فناوری برای ورود به کشور، بررسی اثر مشاوره طب ایرانی در پیشگیری از سقط مکرر، تهیه و استانداردسازی پروتکل‌ها و گایدلاین‌های مراقبتی در حوزه ناباروری، بررسی اثربخشی مدل‌های مراقبتی در مددجویان نابارور زن و مرد به طور جداگانه، بررسی موانع و تسهیلات فرزندآوری و فرزندخواندگی واکاوی عوامل فرهنگی زمینه ساز سقط و تک فرزندی است.